

Vorbereidingen voor scholenbezoek in Finland

Directeuren en IB-ers van de scholengroep Anna Paulowna vertrekken op 8 mei naar Finland. Finland is het land waar de onderwijsresultaten al jarenlang opvallend hoog zijn, maar ook waar inclusief onderwijs al verder is dan hier, waardoor meer kinderen daar op de eigen school kunnen blijven. En laat dat nu net een belangrijk doel zijn van scholengroep Anna Paulowna.

De scholengroep Anna Paulowna werkt al geruime tijd - in het kader van het themaplan - aan het inclusiever maken van hun onderwijs. Zo is er een orthopedagoog die op alle scholen van de scholengroep werkt. Een ander onderdeel van het plan is een werkbezoek aan Finland.

Verbinding

In de eerste plaats gaan de scholen naar Finland om te leren van hoe het onderwijs daar is ingericht en wat men doet op het gebied van inclusiviteit. Maar ze ondernemen de reis ook om de verbinding tussen de eigen scholen te versterken, en elkaar, en elkaars visie, beter te leren kennen. Voor dit artikel vroegen we Teske Mensonides, directeur van basisschool Sint Jozef en deelnemer aan de reis, om ons meer te vertellen over waarom er voor Finland gekozen is en wat ze er hoopt te leren.

Autonomie

"Het onderwijs in Finland is heel anders dan bij ons", aldus Mensonides. "Finland heeft een goed doordacht nationaal curriculum ontwikkeld en biedt tegelijkertijd leraren autonomie om daar zelf invulling aan te geven. Daarnaast hebben ze minder lessen per week, toetsen ze veel minder en zijn leerkrachten er veelal universitair opgeleid. Wat je vervolgens ziet is dat de onderwijsresultaten hoog zijn en er geen lerarentekort is. Dat maakt je toch heel nieuwsgierig naar hoe ze dat voor elkaar krijgen."

Teske Mensonides

Inclusief

Op het gebied van inclusief onderwijs hebben sommige scholen in Finland zelf een speciale sbo-klas, waardoor kinderen vaker op hun eigen school kunnen blijven. Daarnaast lijkt er door de inhoud van het curriculum en verdeling van lessen meer tijd te zijn voor extra begeleiding van kinderen. Dit zijn maar een paar dingen die Mensonides heeft uitgezocht bij haar voorbereidingen op de reis. In Finland hoopt ze het hele verhaal te horen van de mensen op de scholen zelf.

Schoolbezoeken

De reis begint op zondagmiddag na de meivakantie. Dan zal een bus alle deelnemers ophalen en ze naar Schiphol brengen. Op maandagochtend is meteen het eerste schoolbezoek. De groep van vijftientig deelnemers is verdeeld in kleinere groepen die naar twee scholen gaan. Mensonides: "Je kunt natuurlijk niet met vijftientig mensen door een school gaan lopen. Daarnaast kun je met die groepjes allemaal op iets anders letten, dat hebben we ook zo afgesproken. Zo zijn er veel vragen over de zorgstructuur op de scholen. Hoe organiseren ze die en hoe ziet inclusiever onderwijs eruit? Hoe is dat op grote maar ook juist op kleine scholen? Hoe wordt er samengewerkt met de gemeente? En hoe werk je zonder toetsen, hoe volg je de leerlingen dan?"

Kennis delen

Nadat de mensen in de ochtend op een school zijn geweest komen ze in de middag bij elkaar voor een terugkoppeling. Ze presenteren en bespreken dan de bevindingen, waarbij er mogelijk ook weer nieuwe kijkvragen voor de volgende dag ontstaan. De dinsdag, donderdag en vrijdag zien er hetzelfde uit met scholenbezoeken en een terugkoppeling, en op woensdag is er een vrij programma. Op vrijdag vliegt de groep dan weer naar huis, met veel nieuwe indrukken en kennis, en mogelijk ook ideeën om thuis verder uit te werken. Mensonides: "Overigens blijft die kennis niet alleen bij ons. Na de reis geef ik een presentatie bij de voorzitters van de scholengroepen en later bij de directeuren van mijn eigen bestuur. En het plan is dat we onze bevindingen straks ook weer delen in deze KopKrant. Er volgt dus nog een deel 2."

'Dat maakt je toch heel nieuwsgierig naar hoe ze dat voor elkaar krijgen'

Inkopper

Zoveel koppen, zoveel zinnen

Samen werken. Mooi thema wel, zeker in deze tijd van onsaamhorigheid. Hoewel het, zeker in verkiezingstijd, wemelt van samen. Samen sterk, samen doen, samen vooruit, samen de schouders eronder. De realiteit? 'Samen voor ons eigen.' Bij volwassenen dan vooral. Tweedeling in de maatschappij, of drie of vier, etnisch of anderszins profileren, kansenongelijkheid. Allemaal volwassenenzaken. Niemand is zo geboren, dus moet het aangeleerd zijn.

Kijk naar jonge kleuters en je ziet geen vooroordelen. Samenwerken is daar doorgaans nog samen werken, maar scholen doen er alles aan om ze van daaruit te leren samenwerken, met of zonder programma sociaal-emotionele ontwikkeling. Is samenwerken dan altijd beter? Zeker niet altijd en ook zeker niet voor iedereen. De slogan 'alleen gaat het sneller, maar samen gaat het beter' gaat dan ook maar ten dele op. Alles hangt af van de doelen. Gaat het om kennis of inzichten, dan komt het vanuit de theorie van sociaal constructivisme goed van pas. Gaat het om het aanleren en oefenen van vaardigheden, dan nauwelijks.

Samenwerken moeten we trouwens ook gewoon leren. In de didactiek van het coöperatief leren speelt dat een prominente rol. Bij samenwerken komt een zekere mate van gelijkwaardigheid (inbreng) en gelijktijdigheid (tijdens de les moet wel iedereen actief zijn) kijken. Dat zowel bij kennisverzameling als bij taakverdeling te organiseren. Vanzelf gaat het dus kennelijk niet.

Ik herinner me de groepsprojecten in het VO en HBO, waarbij de groep als geheel een aantal punten als beoordeling kreeg en die zelf maar onderling moesten verdelen. Drama, want Sjoerd had alleen maar meegelift, dus zou een onvoldoende voor hem voor de hand liggen. Maar ja, toch een beetje lullig om hem zo te piepelen. En Layla, die bescheiden, verantwoordelijke meid had bijna alles gedaan. 'Geef maar een paar van mijn punten aan Sjoerd.' Alles liever dan ruzie. Taak verdelen betekent bijna altijd ongelijkheid. Samenwerken dus ook. Iedereen draagt bij naar vermogen, daar hang je niet zomaar een cijfer aan. Als dat eens kon in de volwassenmaatschappij.

Gelijke kansen krijgen begint met ongelijke benadering. Niet iedereen heeft dezelfde talenten of hetzelfde te leren, ook niet op het gebied van samenwerken. We zijn er zeker niet in gelijke mate geschikt voor en ook niet ieder beroep vraagt evenveel samenwerkingsvaardigheden. Laten we dus meten met verschillende maten, al naar gelang de noodzaak. Kansen benutten is trouwens een ander verhaal.

Ruud Musman

